

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Telefoon 070-339 1996
Fax 070-339 1084
www.vrom.nl/externeveiligheid

Algemeen overleg over Externe Veiligheid van 4 april 2007

Datum
Kenmerk
EV/2007.045417

Geachte voorzitter,

Op het Algemeen Overleg over Externe Veiligheid van 4 april 2007 van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Verkeer en Waterstaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Economische Zaken, heb ik toegezegd de Kamer op een aantal punten nader te informeren. Met deze brief doe ik deze toezegging op de meeste punten gestand. Wat buisleidingen betreft zal ik de Kamer op een later moment informeren daar dit mede afhankelijk is van het afronden van het consequentieonderzoek.

Vuurwerkopslag in Hengelo

De door het lid Poppe gemelde casus betreft een inrichting bestaande uit een tankstation met rijwielhandel en vuurwerkverkoop te Hengelo. Het bedrijf heeft op 19 februari 2004 een uitbreiding op de bestaande milieuvergunning aangevraagd bij de provincie Overijssel. De aanvraag is bedoeld voor het opslaan van 40 ton consumentenvuurwerk op kortere afstand van kwetsbare objecten dan de standaardafstanden uit het Vuurwerkbesluit. Ingevolge het Vuurwerkbesluit is de provincie het bevoegd gezag voor het behandelen van de vergunningaanvraag. De provincie heeft de bevoegdheid om kleinere veiligheidsafstanden vast te stellen dan de standaardafstanden uit het Vuurwerkbesluit. Daarbij moet door het stellen van nadere voorwaarden sprake zijn van een gelijkwaardige situatie en mag geen afbreuk gedaan worden aan het veiligheidsniveau zoals vastgelegd in het Vuurwerkbesluit. Bij het verlenen van de vergunning heeft de provincie onder andere met berekeningen gemotiveerd waarom zij van mening is dat in deze situatie sprake is van een gelijkwaardig veiligheidsniveau en dus in overeenstemming met het Vuurwerkbesluit. Door het treffen van (bouwkundige) voorzieningen is ervoor gezorgd dat de warmtestraling bij kwetsbare objecten in de omgeving beperkt blijft tot bepaalde waarden. Daarnaast zijn in de vergunning voorwaarden opgenomen tegen branddoorslag en brandoverslag en zijn veiligheidsafstanden opgenomen. Met deze maatregelen wordt de beoogde gelijkwaardigheid gerealiseerd.

Tegen de ontwerpbeschikking zijn diverse bedenkingen ingediend, onder andere door de gemeente Hengelo. Nadat ook beroep is ingesteld, is in deze kwestie door de Raad van State uitspraak gedaan op 14 maart 2007. Hierbij is gebruik gemaakt van adviezen van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak



voor Milieu en Ruimtelijke Ordening, die ter zake een deskundigenbericht heeft opgesteld. De Raad van State is van mening dat bij deze vergunning in overeenstemming met het Vuurwerkbesluit op een juiste manier invulling is gegeven aan de mogelijkheid om kleinere veiligheidsafstanden vast te stellen.

Aanpak van illegaal vuurwerk

Op 27 april jl. heb ik de Kamer, mede namens de minister van Justitie, naar aanleiding van vragen van het lid Van Velzen reeds geïnformeerd over de handel in illegaal vuurwerk via internet. In aanvulling hierop bericht ik u nog als volgt.

“Illegaal vuurwerk”, betreft in feite “verboden consumenten vuurwerk”. Dit is vuurwerk dat niet bestemd is om legaal door consumenten te worden toegepast. Dit vuurwerk vertegenwoordigt door aard en samenstelling een grote gevaarszetting bij onoordeelkundig gebruik. Vastgesteld is dat een deel van het verboden consumentenvuurwerk bestaat uit zogenoemd evenementenvuurwerk dat wordt weggesluisd uit het legale evenementencircuit en een deel dat wordt geïmporteerd voor illegale verkoop.

De Vliegende brigade Vuurwerk van het ministerie van VROM voert samen met de handhavingpartners, binnen het kader van de ‘LOM Interventiestrategie Verboden Consumentenvuurwerk’, toezichts- en opsporingsacties uit die gericht zijn op het onderscheppen van dit vuurwerk. Daarnaast hebben de partners binnen de Vliegende brigade Vuurwerk (politie, Inspectie Verkeer en Waterstaat en VROM-Inspectie) in samenwerking met het IPO voor 2007, twee projecten gestart die zich richten op het overbrengen van in het buitenland opgeslagen vuurwerk en op het transport van en naar evenementen en de evenementen zelf. Binnen het kader van deze projecten wordt ook samengewerkt met buitenlandse (Duitse en Belgische) opsporingsinstanties en bevoegde gezagen. Naast de hier geschetste projectmatige aanpak worden door de Vliegende brigade Vuurwerk ook analyses uitgevoerd op de reguliere importmeldingen (zogenaamde “vlag dekt lading” controles). Daartoe geselecteerde meldingen worden nader onderzocht en waar wenselijk fysiek gecontroleerd en bemonsterd. De Nederlandse douane meldt alle aangiften ten invoer met betrekking tot vuurwerk. Ook deze worden na analyse geselecteerd voor fysieke controles. Ook de VROM Inlichtingen en Opsporings- Dienst (VROM IOD) voert strafrechtelijke onderzoeken en analyses uit met betrekking tot het fenomeen “verboden consumentenvuurwerk”. Het Landelijk Onderzoek Vuurwerk Import (LOVI) is bedoeld om vuurwerkstromen in kaart te brengen. Door het goed in kaart brengen van ketens en actoren kan een verantwoorde keuze worden gemaakt van te starten opsporingsonderzoeken. De VROM IOD en interregionale milieuteams van de politie draaien mede op basis van LOVI gezamenlijke opsporingsonderzoeken, terwijl ook diverse regiokorpsen van de politie bij de opsporing samenwerken.

Tevens wordt gewerkt aan het totstandkomen van een digitaal ketendossier met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke gegevens van diverse instanties met betrekking tot handelingen met verboden consumentenvuurwerk. Dit ter vergroting van de doeltreffendheid en doelmatigheid van toezicht en opsporing (zogenoemde “pilot kruispuntbank vuurwerk”).

Certificatie van vuurwerkopslagplaatsen

In vervolg op het schrijven van toenmalig staatssecretaris Van Geel (30800 XI, nr 35) kan ik het volgende meedelen. Naar aanleiding van signalen over de beoordeling door geaccrediteerde inspectie-instellingen van brandbeveiligingsinstallaties van vuurwerkbedrijven (rapport DCMR en Brandweer Rotterdam) heeft de VROM-Inspectie vorig jaar op 27 oktober gemeenten en provincies geïnformeerd over mogelijk onjuiste certificeringpraktijken. Kort daarna, op 14 november 2006 heeft de VROM-Inspectie een vervolgbrief gestuurd aan provincies en gemeenten. Kort samengevat is in deze brief aangegeven dat er geen sprake is van de vermeende onveiligheid (zoals in het rapport van de DCMR en de Brandweer Rotterdam was te lezen) en dat met het Vuurwerkbesluit adequate handhaving van de veiligheidssituatie kan plaatsvinden.



Het persbericht van de DCMR met een soortgelijke conclusie was als bijlage bij deze brief meegezonden. Wel werden gemeenten in deze brief verzocht om bij de controle van vuurwerkbedrijven extra aandacht te besteden aan het Programma van Eisen. Het Vuurwerkbesluit vereist immers dat het Programma van Eisen is gebaseerd op Memorandum 60, zijnde het normdocument voor dit soort installaties, en dat het Programma van Eisen is beoordeeld door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling, waarna het bevoegd gezag het Programma van Eisen kan goedkeuren. Daarna kan pas tot bouw van de opslagplaats worden overgegaan en installatie van de sprinklerinstallatie. Het kwam in de praktijk wel eens voor dat bepaalde stappen in deze procedure werden omgedraaid of werden overgeslagen. Met de inspectie-instellingen en de Raad voor Accreditatie zijn afspraken gemaakt om begripsverwarring in de toekomst te voorkomen. Door de briefwisseling vanuit de VROM-Inspectie en vanuit het Landelijk Overleg Milieuhandhaving (LOM) zijn de bevoegde gezagen gestimuleerd bij deze zaken nog eens goed de puntjes op de i te zetten.

Wijziging Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo)

De wet van 28 september 2006 tot wijziging van (artikel 6a van de Wrzo) de Wet rampen en zware ongevallen teneinde de toegankelijkheid van de provinciale risicokaart te kunnen beperken is op 30 maart 2007 in werking getreden. Dit tegelijkertijd met de wet van 15 september 2005 tot wijziging van de Wet milieubeheer (registratie gegevens externe veiligheid inrichtingen, transportroutes en buisleidingen) en het Registratiebesluit externe veiligheid. De wijziging van de Wrzo heeft betrekking op het niet tonen van effectafstanden op de risicokaart in verband met het mogelijk faciliteren van kwaadwillenden, zoals terroristen. Bij ministeriële regeling kunnen volgens artikel 6a regels worden gegeven over de in de risicokaart op te nemen categorieën van rampen, over de productie, het beheer en de vormgeving van de risicokaart, over de wijze waarop en de frequentie waarmee gegevens voor de risicokaart dienen te worden aangeleverd en over de wijze waarop toegang kan worden verkregen tot onderdelen van de risicokaart. Bedoelde ministeriële regeling is op 20 april 2007 in werking getreden. In artikel 8, lid 3 van deze regeling is bepaald dat de risicokaarten geen effectafstanden vermelden.

Herhalen onderzoeken Arbeidsinspectie en VROM-Inspectie

Aandacht werd gevraagd voor het feit dat er ongevallen plaatsvinden in de zware industrie met nadelige gevolgen voor mens en milieu. Gerefereerd werd daarbij aan onderzoeksrapporten van de Arbeidsinspectie waaruit zou blijken dat (citaat van het lid Poppe) "er vaak te laks met veiligheidsvoorschriften wordt omgesprongen". Ik heb toegezegd om in overleg met mijn collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te bezien of nader onderzoek gewenst is. Inmiddels heeft bedoeld overleg plaatsgevonden en kan ik de Kamer als volgt berichten.

Dat er periodiek ongelukken gebeuren in de zware industrie is een feit. Wanneer een dergelijk ongeval door de Arbeidsinspectie wordt onderzocht en er een causaal verband met een wetsovertreding wordt geconstateerd volgt de inzet van handhavinginstrumenten en worden maatregelen geëist om te voorkomen dat herhaling kan optreden. Via controlebezoeken wordt nagegaan of de geëiste maatregelen ook inderdaad worden geïmplementeerd. Daarnaast analyseert de Arbeidsinspectie de ongevallen om te bezien of er achterliggende oorzaken kunnen worden gedetermineerd. Daarover wordt vanaf 2003 jaarlijks gerapporteerd. Deze rapportages worden aan uw Kamer aangeboden.

Beleid en toezicht zijn er op gericht het aantal en de omvang van dit soort ongevallen tot een absoluut minimum te beperken, waarbij de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de bedrijven zelf ligt en de overheid een stimulerende, faciliterende en toezichhoudende rol vervult. Het aantal zware ongevallen is, na een opmerkelijke piek van 56 ongevallen in het jaar 2003 al weer enkele jaren terug op een niveau van zo'n 30 per jaar. Dat is overigens nog steeds te hoog.



Onderzoeksrapporten hierover bereiken uw Kamer veelal via het ministerie van SZW. Zie bijvoorbeeld de brief inzake "onderzoek ongevallen chemische industrie" van 18 mei 2005 (ARBO/M&A/2004/79836) en de brief inzake de incidentenrapportage Arbeidsinspectie 2004/2005 van 8 augustus 2006 (kamerstuk 25883, nr. 81). Naar verwachting zal mijn collega van SZW uw Kamer in juli 2007 informeren over de ongevallen die in het jaar 2006 hebben plaatsgevonden. Voor wat betreft het toezicht op het voorkomen van incidenten noem ik de volgende toezichtsvormen voor de zware industrie:

Periodieke inspecties BRZO '99.

In principe wordt elk groot bedrijf jaarlijks door Arbeidsinspectie, bevoegd gezag Wet milieubeheer (provincie of gemeente) en de Brandweer in het kader van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999 geïnspecteerd. Hierbij wordt planmatig en waar nodig diepgaand onderzoek gedaan naar het veilig handelen van bedrijven. Als leerpunt uit de hiervoor genoemde Incidentenrapportages blijkt dat het onderhoudsmanagement van diverse bedrijven zwakheden vertoont. In de komende ronde van BRZO-inspecties zal "onderhoud" als thematisch inspectiepunt dan ook nadrukkelijk worden meegenomen.

Onderzoek naar de oorzaak van incidenten

De hierboven genoemde overheden onderzoeken (in afstemming met de Onderzoeksraad voor Veiligheid) alle relevante zware incidenten. Met behulp van bestuursrecht en strafrecht worden gebleken overtredingen aangepakt. De Arbeidsinspectie werkt bij elk incident volgens standaardprotocollen. De VROM-Inspectie zal nog in 2007 onderzoek doen in hoeverre provincies en gemeenten het onderzoek en de handhaving naar aanleiding van incidenten aanpakken.

Bedrijven nemen hun verantwoordelijkheid bij het terugdringen van aard en omvang van incidenten. Op initiatief van het bedrijfsleven in het Rijnmondgebied, verenigd in Deltalinqs, worden inmiddels ervaringen uitgewisseld en "best practices" ontwikkeld om veiliger te werken. De VNCI werkt aan het opschalen van dit initiatief naar landelijk niveau.

Samenvattend vind ik dat het aantal grote ongevallen in de zware industrie nog te hoog is. Ik span mij in om, samen met mijn collega van SZW, dit aantal te verminderen en de oorzaken aan te pakken. De hierboven geschetste aanpak moet hierin voorzien. Mijn collega van SZW en ik zullen de Kamer te zijner tijd telkens informeren over de voortgang en het succes van de toezichtinspanningen.

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer